

Naročilo: 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rat ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Náša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini

„Náša Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mar-
iboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure. Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

29. številka.

MARIBOR, dne 29. aprila 1925.

Letnik I.

K vprašanju slovenske emigracije.

O potrebi organizirane zaščite našega življa.

Maribor, koncem aprila.

Naša javnost se je pričela v zadnjem času baviti s
problemom slovenskega obstoja, kar je — če premo-
trimo mrtvilo zadnjih let — zelo razveseljiv pojav. Gos-
pod poslanec dr. Gosar je sprožil v svojih, v »Sloven-
cu« priobčenih političnih razmotrivanjih vprašanje sloven-
ske politične orientacije, medtem pa je »Narodni Dnev-
nik« obrnil v celi seriji lepih člankov svojo pozornost
ostalim, nič manj važnim vprašanjem eksistence Slo-
venstva.

Vsi, ki so doslej razpravljali o slovenskem vpra-
šanju, so si v tem edini, da smo Slovenci majhen nar-
od, da ima Slovenija v socialnem in gospodarskem
oziru svoje posebno obilježje in da moramo vsled tega
poiskati sleherni možnost, ki bi, uresničena, mogla za-
jamčiti Slovenstvu obstoj. Vprašanje emigracije je z
iskanjem novih poti in možnosti tesno, nerazdružljivo
zvezano. Že pred vojno so bili mnogoštevilni Slovenci
iz pasivnejših krajev naše domovine prisiljeni, iskati
si kruha v tujini. Dolga je bila in skoro nepretrgana
vrsta vseh, ki so se napotili v Ameriko, Vestfalsko, na
Gornje Stajersko itd., in mnogi so tam podlegli raz-
narodovalnim silam. Slovenska aktivnost, utelešena v
raznih rudarskih, prosvetnih in pevskih društvih je
zavlačevala proces raznarodovanja, toda preprečiti ga
ni mogla. Tako je propadalo Slovenstvo v emigraciji:
polagoma, vsled konstantnega odtujenja posamezni-
kov, ki niso imeli več toliko zavesti, da bi se uprli vab-
ljivo-asimilacijskim vplivom nove okolice.

Po vojni se je vprašanje emigracije vidoma po-
ostrilo. Politična, socialna in ekonomska kriza v Slove-
niji je primorala z nova veliko število Slovencev, da
gredo »s trebuhom za kruhom«. Stagnacija v naših
montanskih obrtih (Trbovlje, Laško, Velenje itd.) ter
zlasti v metalurški industriji (Jesenice, Guštanj) je
bila v poslednjih letih tako globokosežna, da je pričel
odtok ročnega delavstva v Nemčijo, na Češko, v Belgijo,
predvsem pa v Francijo, kjer se jim je v alžasko-
lotariški kotlini obetal lep zaslužek. V severni in
vzhodni Franciji se formirajo slovenske naselbine in
ginljivo je, kako so čutile potrebo čim tesnejšega kul-
turnega stika z domovino. O tem nam pričajo perijo-
dično se ponavljajoča pisma slovenskih rudarjev iz
Francije in Belgije.

Ugotovljeno je torej, da smo maloštevilni narodi
in vprašanje slovenske emigracije ima res mnogo slič-
nosti s problemom izvendomovinskega švicarstva —
(Auslandschweizertum). Švicarji (mi se sicer ne more-
mo meriti z njihovo visoko materialno in moralno kul-
turo) so kmalu uvideli, da je treba ustvariti veliko-
potezno organizacijo, ki bi imela čuvati nad slehernim,
v inozemstvu se nahajajočim sinom gorate Švice, skrbeti
za potrebne kulturne stike med domovino in emigra-
cijo ter jim v nujnih slučajih priskočiti tudi z moralno,
oziroma gmotno podporo, da bi tako ostali — čeprav
oddaljeni v prostoru in času — zvesti svoji materi Hel-
veciji. Dotična družba (Auslandschweizerische Ge-
sellschaft) ima svoje podružnice po vsej Švici. V Bernu,
Zürichu, Ženevi, Luganu itd. vzbujajo s posebnimi ski-
optičnimi predavanji, referati itd. interes za težnje švi-
carskih rojakov v tujini. Čisti dohodki dobroteljskih
koncertov, predstav itd. se uporabljajo za propagandi-
stične svrhe te družbe, ki je vsled požrtvovalnosti naj-
širših slojev v stanju, vršiti onstran granic svoje mno-
goštevilne naloge.

Švicarski vzgled velja v marsičem tudi za nas Slo-
vence. Naša narodno-obrambna društva imajo druge
cilje, njih pogled je uperjen v manjšinsko šolstvo, tisk
itd., in od njih ustanovitve vse do danes še nismo do-
živeli niti ene reforme, ki bi jih bila usposobila za iz-
vrševanje najvažnejših funkcij, namenjenih ekstenziji
borbi našega življa izven mej. Pomisliti je treba, da mo-
ramo — računajoč z maloštevilnostjo našega naroda ter
z raznarodovalnimi poizkusi doma in na tujem —
ohraniti narodu posameznega človeka, ki sicer nima
prilike, da bi živel v svoji lepi domovini. V ta namen
bi trebalo ustanoviti po švicarskem vzoru družbo za za-
ščito slovenskega življa v inozemstvu. Čehi so pokazali
v tem oziru mnogo smisla: kjerkoli živi v tujini (in
najsi je še tako »bratska«, »slovanska«) par Čehov, že
ustanovijo svojo »češko obco«. Posebna ilustrirana re-
vija naj bi v inozemstvu živečemu Slovenceu (pouk tudi
domačinom ne bi škodil) prikazovala kulturni, gospo-
darski in socialni razvoj domovine, v njej bi se morali
obravnavati problemi tesnejšega sožitja med raztrese-
nim udi malega naroda. Nobenega dvoma danes več
biti ne more, da smo Slovenci etnično narod v po-
polnem smislu besede, ne oziraje se na dejstvo, da nas
silita geografski položaj kakor tudi evropska konstela-

cija po letu 1919 živeti v bratski slogi s hrvatskim in
srbskim narodom kot politična enota. Mi Hrvatov in
Srbov ne moremo zainteresirati za problem našega in-
dividualnega obstoja. Oni so na tem deloma desintere-
sirani; ne manjka med njimi celo takih, ki zagovarjajo
idejo v rušenju naše specifično slovenske moralne in
materielne kulture.

Iz navedenga torej sledi, da smo Slovenci v borbi
za svoj nacionalni obstanek navezani edinole na sebe.
Ne ozirajmo se po drugih, ki nam ne morejo ali celo
hotoma nočejo pomagati. Rešitev je v nas samih, v na-
ši požrtvovalnosti, v našem germanskem smislu za or-
ganizacijo. Če bodo tonili posamezni Slovenci v tujih,
germanskih, romanskih pa tudi drugih slovanskih na-

rodih, potem se bo ta proces nadaljeval z neodoljivo
silo in naša lepa knjiga — v jeziku, čegar prožnost in
dovršenost se je razvila do tolike smeje višine — kmalu
ne bo imela več v tujini svojih čitateljev. Ustvariti bo
treba organizacijo, ki bo spajala, ki bo predla nevidne
niti med materjo domovino, lepo Slovenijo, in njenimi
sinovi onstran velike luže ter med brati, raztresenimi
skoro po vsej Evropi. To je važen del vprašanja slo-
venske eksistence in o tem naj razmišljajo vsi, ki se do-
ma mnogo ponašajo s svojim Slovenstvom, a še doslej
niso nič ali bore malo storili, da se ono tudi ohrani.
Možnosti so podane, poti pa, ki bi vodila v drugo smer,
še danes ne vidimo nikjer.

Kakor Pašić hoče

Kriza.

Najbrž se bodo zaenkrat izpolnila samo nezasedena
vladna mesta. Šele za začetek maja se pričakuje otvorit-
ev krize in izvršitev rekonstrukcije. Za ponedeljek je
sklican Pašić sejo parlamentarnega kluba radikalne
stranke. Od te seje se je mnogo pričakovalo, bilo pa ni
nič, ker je izostalo nad 50 poslancev. Pašić je to ostro
grajal kot zanikernost.

Avdiience.

V ponedeljek na večer je bil sprejet v avdienci pri
kralju predsednik narodne skupščine Marko Trifko-
vič in je poročal kralju o delovanju skupščine. Obenem
se je z njim razgovarjal o reševanju krize. Ali je pri tej
priliki predsednik narodne skupščine stavil kralju kake
predloge ali ne, o tem niso hoteli dati merodajni fak-
torji nobenih izjav.

Za predsednikom Trifkovičem je prišel na dvor
minister Pribičević, ki je ob povratku izjavil, da je za-
enkrat še vse — odloženo.

Glede vlade

so bila mnenja različna. Samostojni demokrati so
predlagali najkrajšo pot, da se opustijo in zavržejo par-
lamentarni običaji, po katerih bi volilna vlada morala
dati ostavko, in da se vlada kar brez ostavke izpopolni
ter ostane. O tem se je dolgo debatiralo, končno je bilo
pa vse prepuščeno Pašiću, da uredi kakor se mu bo zde-
lo prav in kakor mu bo bolj kazalo.

Samostojnim demokratom

je vse prav, samo da ostanejo še nekaj časa v vladi. Če
bi se otvorila kriza, bi leteli ven, ker bi se radikali ob
tej priliki najbrž zavzeli za novo parlamentarno kombi-
nacijo z radičevci.

Politične vesti.

Otvoritev skupščine. Včeraj se je zopet sestala skup-
ščina po odmoru enega celega meseca. Najprej se je
prečitalo brzojavno voščilo predsedništva vlade kralju
za Veliko noč in kraljev odgovor, potem so pa sledile
razne objave in med drugimi tudi naznanilo, da je mi-
nister socialne politike Gjuričič bolan in da ga zastopa
dr. Grisogono. Prebrala se je tudi lista poslancev, ka-
terih izročitev zahteva ministristvo pravde. Prvi na tej
listi je bivši minister Kojić. Za razne predloge se izvo-
ljuje posebni odbori, kar se pa ni opravilo že včeraj, am-
pak je odloženo za jutri dopoldne.

Zborovanje, sklep glavnega odbora Hrvatske seljač-
ke stranke in ponovna prepoved »Slobodnega Doma«.
Zadnje nedeljo so se zbrali v Zagrebu predsedniki or-
ganizacij Radičeve stranke in so se posvetovali o na-
daljnih strankinih smernicah. Zborovanju je prisostvo-
valo 600 delegatov. Kot govornik je nastopil Pavle Ra-
dič in na to se je razvila debata, koja je zaključila re-
solucija. Resolucija predvsem povdarja, da glavni od-
bor HSS odobrava in se popolnoma strinja z govorom
Pavla Radiča, katerega je ta govoril pred narodno skup-
ščino 27. marca in prav posebno se naglašava v resoluciji,
ker je Pavle Radič ob koncu svojega skupščinskega go-
vora naglasil, da je podal svojo izjavo v imenu pred-
sednika HSS Stjepana Radiča. Nadalje pravi resolucija,
da se dne 26. t. m. zbrani zastopniki HSS smatrajo za
pooblaščen izjaviti, da niti hrvatsko narodno zastop-
stvo, niti HSS nista imela, nimata in ne bodeta imela
nikakih pvez in odnošajev s seljačko internacionalno v
Moskvi. Zastopanje Stjepana Radiča napram Moskvi je
treba tolmačiti kot moralne privatne simpatije Hrvat-
skega naroda do ruskega seljaškega naroda. Formalno
preklicujemo Radičevo privoljenje za vstop v seljačko
internacionalno, ker smatramo za prvo svojo narodno
dolžnost, da z ničemer ne otežimo velikega dela na-
rodnega sporazuma in končne ureditve vseh naših od-
nošajev, da tako pripomoremo, da postane naša država
uvaževani faktor evropskega mira, napredka in svobode,
kar žele vse zapadne, prosvetljene in svobodne demo-
kracije. Stanje v naši državi naj bi odgovarjalo inten-
cijam naših velikih zaveznikov, katerim smo za njih
veliko in nesmrtno delo našega osvobojenja in ujedi-
njenja dolžni, da uredimo svoje notranje politično živ-
ljenje na načelih svobode in socialnega napredka, na
načelih demokracije in narodne suverenitete. Ravno-
kar prihiata glavna vsebina resolucije, katero je sklenil glav-
ni odbor HSS, ponovno dokazuje klečeplaznost radi-
čevcev pred radikali. Kot v zahvalo za klečeplazenje je
zagrebška policija znova prepovedala Radičev »Slobod-
ni Dom«, ki je bil dovoljen zadnji teden in kojega od-
govorno uredništvo je prevzel sam Pavle Radič. Hrvat-

sko časopisje poroča, da je policija prepovedala glasilo
HSS radi tega, ker se še vedno poslužuje imena HRSS.
Ponovna prepoved »Slobodnega Doma« je zopet en do-
kaz, koliko je radikalom do sporazuma med Hrvati in
Srbi.

Predlog za strnitev opozicije v eno stranko. — V
»Pravdi«, ki jo v Sarajevu izdaja kot svoje glavno dne-
vno glasilo Jugoslovanska muslimanska organizacija,
je izšel te dni iz peresa narodnega poslanca dr. Hadži-
kadića članek, ki predlaga, naj bi se vse stranke, ki tvo-
rijo opozicijo ali blok narodnega sporazuma strnile v
eno veliko stranko. S tem bi se najboljše manifestirala
enotnost proti radikalsko-samostojno-demokratski pro-
tiljudski politiki in marsikaj bi v taktičnem in politič-
nem pogledu se lažje in hitreje uredilo. Poslanec
Hadžikadić meni, da bi bilo najboljšje, da bi se ta eno-
ta opozicijske stranke imenovala demokratska in da
bi se tako v politiki udeleževala samo dva tabora —
radikalni in demokratski.

Razprava o tiskovnem zakonu. Sekcija zakonodaj-
nega odbora za predlog tiskovnega zakona je nekaj ča-
sa počivala radi odsotnosti svojega predsednika. Pred-
sednik dr. Laza Marković se je pa v petek zopet vrnil v
Beograd, v soboto je pa sekcija začela zopet delati. —
Razpravljalo se je o členih 26 do 36. Poslanec Jugoslo-
vanskega kluba Smodej, ki zastopa tudi organizirane
novinarje, je prodrl z nekaterimi predlogi. Tako je tu-
di dosegel, da se bodo popravki morali baviti samo z
dejstvi in ne s kritiko ter z razlaganjem po osebnem
mišljenju, kakor je bilo predvideno z vladnim predlo-
gom. Razprava se nadaljuje.

Pogajanja z Italijo v Florenci. Pogajanja med našo
državo in Italijo v Florenci so zopet zaostala vsled no-
vih zahtev nenasitne Italije. Zahtevajo namreč nove
ugodnosti glede reškega pristanišča, nadalje pravo ko-
botaže (obalne plovidbe) za italijanske ladje od dalma-
tiski obali. V Zadru bi radi Italijani ustanovili neke
vrste oporišče za penetracijo na Balkanu ter zahtevajo,
da zgradi naša država železnico, ki bi vezala Zader z
našim zaledjem. Naša delegacija ima pri pogajanjih
zelo težavno stališče, ker ne dobi od vlade točnih navo-
dil za pogajanja. Sedaj se mudi v Beogradu vodja dele-
gacije Ribar, da dobi nova navodila.

Hindenburg nemški držav- ni predsednik.

V nedeljo so si Nemci izvolili maršala Hindenburga
za državnega predsednika. Kot skupni kandidat nacijo-
nalistov in monarhistov je dobil Hindenburg 14.639.399
glasov. Vsega skupaj je bilo oddano okrog 30 milijonov

glasov in je bilo za 4 milijone volilcev več kot pa pri prvih državno-predsedniških volitvah dne 29. marca.

Hindenburgova zmaga ne gre na račun republikanskih strank, ki so obdržale svoje pozicije in je skupni republikanski kandidat Marx dobil še okrog 300.000 glasov več kot jih je bilo 29. marca oddanih za posamezne republikanske kandidate. Republikanski kandidat Marx je dobil 13.752.640 glasov, torej za 886.759 manj kot Hindenburg. Tretji kandidat komunist Thälmann je dobil 1.931.590 glasov in tako je izvoljen maršal Hindenburg kot najmočnejši.

S Hindenburgovo zmago pa ni izražena večina monarhistov, kajti republikanci dr. Marx 13.752.640 in Thälmann 1.931.590 imajo skupaj za 1 milijon glasov več kot Hindenburg in se mora monarhistična zmaga pripisati samo taktiki komunistov, ki vedno samostojno nastopajo ter se ob vsaki priliki štejejo.

Četudi je monarhistična zmaga samo navidezna, bo pa vendarle za Nemčijo neugodno učinkovala. Ko sedi v francoski vladi Caillaux, ki je bil od zagriženih šovinistov radi pravičnosti do Nemčije preganjan in leta 1918 celo obsojen, je izvolitev Hindenburga za nemškega državnega predsednika prava provokacija. Pred volitvami se je že naglašalo, da Amerikanci z veliko nezadovoljnostjo gledajo na nemško monarhistično agitacijo in da bodo najbrž ustavili kredite. Danes še ne moremo reči, kaj je na tem, gotovo pa je, da bodo v Parizu, Londonu in drugod vsem onim, ki se zavzemajo za dobre odnose z Nemčijo, kazali nasprotniki z očitanjem in porogljivostjo na izid nedeljskih volitev.

Voditelji nacionalistične stranke gotovo niso mislili na zmago, ko so Hindenburg postavili za kandidata. Postavili so ga zato, da so se odkrižali politikov, ki so se ponujali, in končno tudi v nadi, da se bodo z nacionalistično stranko zopet združili levčarji — »Völkische« in da bo tako nacionalistična stranka zopet enotna in najmočnejša skupina v državni zbornici.

Bolj izrazitega predstavnika stare Nemčije niso mogli najti. Paul v. Beneckendorff und Hindenburg se je rodil leta 1847 v Poznanju kot sin stare pruske junške rodline, ki je vse svoje sinove posvečala vojaškemu poklicu. Z enajstimi leti je prišel v kadetnico, leta 1865 je bil v Berlinu kot paž kraljice Elizabete in potem se je razvijala njegova vojaška kariera začetkoma bolj počasi do viška pa v svetovni vojni. Celo svoje življenje se je bavil le z vojaškimi zadevami in ko je sedaj politika izrabila njegovo dobro ime, je jasno, da se bo tudi na državno-predsedniškem mestu obnašal le kot general in ne kot državnik. Monarhistom in nacionalistom bo slepo služil, za navzdol bo imel samo suho vojaško povelje, nad seboj bo pa še vedno gledal cesarja in pri vsakem koraku se bo vprašal: Ali bi bilo to po volji cesarja in vrhovnega zapovednika vojske?

Značaj, poštenost in vse lepe lastnosti, ki jih ima in se mu pripisujejo, Hindenburga ne morejo napraviti za človeka nove dobe in nove republikanske Nemčije. Če bi nacionalisti in monarhisti postavili kakega modernega človeka za predsednika, bi stvar čisto drugače izgledala, na Hindenburgu in z njim v zvezi je pa vse, kar se na noben način ne da spraviti v sklad z novo dobo sploh, z republikansko ustavo Nemčije pa še posebej. Dunajski dnevnik »Die Stunde« je označil Hindenburgovo izvolitev z besedami: — »Deutschland, Deutschland gegen alles!« — Hindenburg predstavlja junke in oficirje, ki so delavce streljali kakor zajce, potem pa sami sestavljali sodišča, da oprostijo svoje atentatorje, nasprotnike — poleg delavcev tudi pisatelje, pesnike, in visoke intelektualce pa za dolga leta zaprejo v najtežjo ječo, poleg nekaznovanih zločinov, desničarskih atentatov, prevratnih poskusov itd. predstavlja Hindenburg še skrajno nepomirljivost in če se v tem pogledu tudi ne bo udejstvoval in če bi celo proti deloval, bi svet vendar le mislil, da je Nemčija proti vsemu, ker je postavila Viljemovega prvega vojskovodjo za čuvaja in poglavarja nemške republike.

Po svetu.

Razdivjanost bolgarskih režimovcev. Ljudje, ki so bili v Bolgariji v času zadnjih atentatov in pozneje, pripovedujejo strašne stvari. Železniške postaje so polne vojakov in oboroženih vladnih pristašev, ki so deloma v civilu, deloma pa v najrazličnejših fantastičnih oblekah. Mnogi nosijo na svojih kapah iz belega sukna izrezano mrtvaško glavo. Že na malih postajah izgledajo te vladne čete kot razbojniška tolpa, še strašnejši in odvratnejši izgled pa imajo v krasni in moderno urejeni Sofiji, kjer se v velikih gručah dan in noč pomikajo po ulicah, postavljajo strojne puške ter na najsurovejše načine razganjajo pasante. Neznane človeka naskoči cela gruča teh vladnih četnikov, na prsi mu naperijo revolverje in bajonete ter zahlevajo od njega legitimacije, ki so bile že itak nešteto krat pregledane. Nek novinar pripoveduje, da je malo manjkalo, da ga niso ubili. Od vseh strani so vpili nanj: Legitimacija, legitimacija! — in ko je segel v žep, da jo poišče, je že začutil na prsih bajonete vnetih četnikov, ki so menda mislili, da sega v žep po bombo ali revolver. Najbolje je nositi legitimacijo v rokavi ali si jo pa pripeti na prsa. Večkrat drvijo cele trupe vojakov in drugih oboroženec od vseh strani v kako ulico, premlatijo vsakega, ki jim je slučajno na potu in potem se začne v obkoljeni ulici lov za sumljivimi elementi. Po mestu se strelja in se naskakujejo hiše, kakor na fronti. Ko se ponoči začne streljanje, so vsi prepričani, da se zopet na dvorišču kake kasarne ubijajo jetniki. Pri prejšnjih političnih atentatih, ko so bile žrtve samo zemljoradniki

Novodošlo originalno angleško sukno

modno perilo, samoveznice, klobuki itd.

Fr. Mastek, Glavni trg 16.

in delavci, so se policisti kar izgubili, če je padel kje kak strel, ta navada se je pa potem slabo obnesla, ko so se začeli atentati tudi nad vladnimi pristaši. Ko je padel režimovec Milev, se je policist tudi obrnil proč, meneč, da je žrtev kak zemljoradnik ali komunist in atentator je lahko utekel. Na poštnih uradih so noč in dan vojaki, policisti in četniki, ki vršijo pisemsko in brzojavno cenzuro. Ker so vaščani začeli bojkotirati mesta, da ne prinašajo več živil in tudi sami ne prihajajo več, so se pa nad vasi spravili makedonski komiti. Grozodejstva, ki se po deželi vršijo, ne pridejo v svet.

Nemiri v Bolgariji. Z krvavimi represalijami so bolgarski vladi še ni posrečilo zatreti revolucionarno gibanje. V Ruščuku in Plevni je izbruhnil upor, katerega so vladne čete s težavo zadušile. V Plevni so atentatorji zažgali gledališče, ki je pogorelo z dragoceno knjižnico vred do tal. V Sofiji se neprestano vrše preiskave in arelacije oseb, o katerih sumijo, da so bile v zvezi z atentatorji. Vlada je baje dobila sigurne dokaze, da so atentati pripravljeni v Rusiji, kjer jih organizirajo bolgarski boljševiki Rakovski, Kolarov, Dimitrijevi in Somjakov. Z aretiranimi osebami se še vedno postopa na kratko — večinoma jih postrelijo. Vlada sedaj sama priznava, da je morala pobiti par stotin ujetnikov in to baje radi neposlušnosti. Vsa poročila, ki gredo v inozemstvo, se strogo cenzurirajo. — Zadnji atentati so zopet utrdili položaj vlade. S slikanjem boljševiške nevarnosti je pridobila inozemstvo za sebe in sedaj ji je konferenca ambasadorjev dovolila povišanje vojaštva za 10.000 mož. Dosedaj je štela bolgarska armada samo 3000 mož; sedveč je imela vlada faktično mnogo več vojaštva pod orožjem, toda pod imenom milice in orožnikov. Z novimi vojaškimi četami bo položaj vlade še bolj utrjen in kake spremembe režima v Bolgariji ni pričakovati preje, dokler se sedanji vlastodržci ne začnejo klati med seboj.

Francija in Vatikan. Med novo francosko vlado in Vatikanom izgleda, da bodo vladali boljši odnosi, nego pod Herriotom. S svojo protivatikansko politiko in protikatoliško gonjo si je Herriot zaigral simpatije, ki jih je užival pri nastopu vlade. Zlasti mu je škodilo preganjanje katoličanstva v Elzasu in Lotaringiji. Nova francoska vlada se zaveda važnosti, katero zavzema Vatikan in nikakor ne namerava pretrgati stikov z njim, kot je to hotel Herriot. Sedanji francoski zunanji minister Briand je po vojni kot ministrski predsednik vneto zagovarjal vpostavitve francoskega poslanstva pri Vatikanu in istega mnenja je še danes. Med papežkim nuncijem v Parizu Ceretijem in Briandom so se vršila te dni tozadevna posvetovanja in francoska vlada je nato zaključila, da ostane pri Vatikanu kot poslanik Francije še nadalje Courcet, ki je to mesto zavzemal do sedaj.

Angleški glas o izvolitvi Hindenburga. Londonski »Daily Chronicle« je o izidu volitev priobčil že uvodni članek, v katerem izvaja: Nemogoče je, da se ne bi vsak zavedal resnosti poročil, da je zmagal Hindenburg. Mi ne pravimo, da je Hindenburg sam nevarnih nazorov, katere zastopajo njegovi privrženci, toda izid volitev pomeni, da je večina nemškega naroda bila nezadovoljna z vladami, ki so se glede vpada Francije v Poruhrje s francosko vlado, odnosno z zavezniki pogajali. To nezadovoljnost je treba nujno smatrati kot znamenje, da Nemčija ni voljna, nadaljevati politiko sprave z zavezniki in dobre volje za sporazum. Naravno je, da bodo Francozi izid volitev gledali v veliko bolj usodni luči, toda zavezniki ne bodo izgubili miru. Izvolitev Hindenburga se lahko smatra kot žalitev, ne pomeni pa še sama na sebi preloma z verzajsko mirovno pogodbo in je mogoče samo izraz razpoloženja nemškega ljudstva. Rezultat je sicer vzbudil naše nezaupanje do Nemčije, toda naša politika nasproti Nemčiji se ne bo dala voditi v pogledu na razpoloženje nemškega naroda, ampak ga bo slej ko prej presojala po njegovih dejanjih. Dokler bo Nemčija točno izpolnjevala napram nam svoje obveznosti, se bomo vzdržali vsakih prenapljenih korakov.

Rimskim romarjem

naznanjamo sledeče:

1. Odhod na romanje bo 26. maja. Vlak odide iz Maribora ob 10. uri predpoldne in bo stal na vseh postajah do Rakeka ter imel zvezo z vsemi stranskimi progami. Iz Rima se vrnemo 4. junija ter pridemo domov v soboto, 6. junija.
2. Sprejem pri sv. Očetu bo na binkošno soboto ob enem s Hrvati ter nas bo pri tej priliki nad 3600 jugoslovanskih katoličanov zbranih.
3. Prihodnji teden dobijo romarji načrt Rima in knjižico, katera obsega opis rimskih znamenitosti, navodila in molitve za jubilejno pobožnost, razna važna navodila ter seznam vseh romarjev.
4. Vseh romarjev je 627.

5. Romarji si naj priskrbe po možnosti laški denar, ako nam kdo pošlje naš denar, mu tudi odbor preskrbi lire.

Izlet v Neapel.

Za izlet v Valle di Pompei (Neapel) je po programu določen torek, dne 2. junija. Stroški za ta izlet bodo znašali 300 do 400 dinarjev in jih nosi vsak sam. Izletniki se v sredo jutro vrnejo v Rim in gredo lahko z nami domov.

Hrana med potom v Rim in nazaj.

V Rimu samem plača odbor za vse romarje hrano in stanovanje. Med potom v Rim in nazaj pa si morajo romarji hrano plačati sami. Za pot do Rima je najbolje, da romarji vzamejo primerna živila seboj, n. pr.: mrzlo pečenko, kruh, malo sira, prepečenec itd. Nazaj grede pa bo treba hrano kupiti.

Odbor je povprašal glede cen za hrano v Benetkah, v Padovi in v Assisi, kjer se ustavimo med potjo. V Padovi bi imeli zajutrek, v Assisi obed in mogoče še malo južino, v Benetkah pa zajutrak in obed. Zajutrak obstoji iz kave, mleka, kruha in surovega masla, obed pa iz juhe, deloma iz dvojnega mesa in prikuhe, sadja, kruha in pol litra vina. Vsa ta hrana na celem potu stane skupno 43 lir t. j. okroglo 112 dinarjev. To naznanjamo radi tega, da romarji vedo, koliko približno bodo porabili za hrano na Italijanskem.

Za tiste, ki se ločijo od drugih romarjev

in gredo sami domov, še enkrat naznanimo sledeče: 1. Za te romarje znaša popust na italijanski železnici tje in nazaj samo 30% namesto 50%. Zato bodo morali ti romarji doplačati za železnico, in sicer bo treba doplačati za III. razred 55 lir ali okroglo 150 dinarjev; za II. razred pa 88 lir ali okroglo 240 dinarjev. Ta znesek se bo pobral takrat, ko se jim bo izročila karta. Ti romarji že lahko potujejo tudi v Rim ločeno od nas z vsakim navadnim vlakom, ki ima vozove dobičnega razreda.

2. Imeti morajo za našo državo navaden potni list, ki si ga dobijo pri srezkih poglavarstvih. Za ta potni list ne rabijo italijanskega vizuma. Namesto italijanskega vizuma dobijo od odbora posebno legitimacijo, za katero nam morajo najpozneje do 4. maja poslati mehko fotografijo.

3. Do 4. maja nam naj javijo tudi progo, po kateri se hočejo voziti domov, da jim oskrbimo železniško karto. Kdor nam vsega tega do imenovanega dne ne pošlje, ga smatramo za navadnega romarja.

4. Romarji smejo prekiniti vožnjo dvakrat na potu v Rim in dvakrat na povratku.

Za odbor:

Dr. Anton Jerovšek.

Prosvetna zveza v Mariboru

vabi vljudno na

pevsko - planinski večer,

ki bo v četrtek, 30. aprila t. l. zvečer ob 8. uri v dvorani Zadrugne gospodarske banke.

Spored:

Nastopi priznana solistinja gđ. Regina Mihelič iz Zagreba z več izbranimi pesmicami, pri klavirju spremlja g. Milko Bedjanič. — Krasne planinske skioptične slike Triglava, Kamniških planin itd. Predava g. dr. A. Veble. Petje moškega zbora, izbrane orkestralne točke. — Vstopnice od 1 do 3 D se dobe zvečer pri blagajni. —

Zadnji prosvetni večer v tej sezoni!

Na gore, na gore na strme vrhe
tja kliče in miče in vabi srce!

Dnevne novice.

Petkova »Straža« odpade radi praznikovanja prvega maja.

Še nekaj o Pivkovem shodu v št. Ilju. Iz št. Ilja smo dobili še naslednje podrobnosti o »velikanskem« shodu narodnega velikana Pivka: V »Taboru« piše Pivko, da je udeležba znašala okoli 30 oseb! Da bo javnost natančno informirana, kdo se udeležuje Pivkovih shodov, navedemo natančno število udeležencev. Shodu je predsedoval narodni socialist, železniški uradnik Novak, progovni mojster ter še dva železničarja. Navzoči so bili: trije učitelji iz št. Ilja, nadučitelj Robnik in From, bivši socialdemokrat in Radičev Herzog, štirje orjunaški spremljevalci iz Maribora, kot Pivkova telesna straža, 11 financarjev, bivši poslanec Mermolja, hotelir Sfiligoj, ter — — orožniški komandir Mikuš, torej s Pivkom vred resno trideset oseb. Pravega domaćina ni bilo nobenega. Gg. Thaler in Bauman, ki sta slučajno prišla pred začetkom shoda v Sfiligojevo hišo, sta se takoj odstranila, ko sta videla, da ima Pivko zbrano svojo gardo. Tudi politična radovedneža Mermolja in gostilničar Kerencič iz Pesnice sta se odstranila, ko sta videla, kake vrste ljudi zbira Pivko okrog sebe. Ko je financar Gabersček interpeliral Pivka, zakaj ni glasoval za izplačilo razlik, katere dolguje država državnim nastavljenjem in železničarjem, se je Piv-

ko nekaj kremžil in odgovoril, češ, državna kasa je prazna. Treba je prej v Srbijo zgraditi, kar je vojska porušila, nato še le pride na vrsto Slovenija in — državni nastavljenec. Pivko stoji glede premeščenja državnih nastavljencev in orožnikov v Srbijo in Makedonijo na stališču, da je z ozirom na državno in narodno edinstvo potrebno, da se privadijo slovenski uradniki ter orožniki Srbije, Makedonije in tamošnjih razmer, a v Slovenijo naj pridejo srbski orožniki in financarji. To sedanja PPZ vlada tudi dejanski izvaja. Zatorej le silite financarji in žandarji pod Pivkov in Žerjavov klobuk. Dobro vam bo pod njim! Pivko je hotel v svojem govoru smešiti slovenske poslance, kako se pretepajo v parlamentu in grenijo ter krajšajo življenje velikanu in dobrotniku slovenskega naroda, Žerjavu. Naj nastopi Pivko na javnem shodu in naj povabi naše domače može in mladeniče. Ti mu bodo lepo povedali, da si mi domačini ne damo sramotiti naših narodnih voditeljev. Pivkove stranke pa pri nas razum plačancev nihče ne mara. Ves up Pivkovec bo pri vsakih volitvah splaval skozi tunel v Muro . . .

Pazite na carzanskega junaka! Naš carzanski junak dr. Pivko je po pisavi »Jutra« in »Tabora« bolj važna osebnost, kakor kak monarh. Pivko je komaj par mesecev poslanec, policajdemokratsko časopisje je že zabeležilo v tem kratkem času o Pivkovem delovanju v »Jutru« in »Taboru« cele kolone. Sedaj se je Pivko zopet odpeljal v Beograd. Mariborski Pivkov prijatelj beleži, kaj po Pivkovem odhodu iz Maribora, kaj je ta carzanska reva trpel v velikonočnih počitnicah. Po ugotovitvi mariborskih poročil v »Jutru« je imel Pivko v velikonočnih dneh 18 shodov in skupno je ta zborovanja obiskalo 3000 ljudi. Sprejel je 500 strank, rešil 380 dopisov, 400 novih zadev še čaka na njegovi pisalni mizi. Vočigled Pivkovi delavnosti po »Jutru« in »Taboru« nas oplazuje resen strah, da bosta morali Žerjavo v glasili za binkošne počitnice beležiti: Pivku ne diši več pipa, tek se mu je poslabšal, jezik se mu je osušil, roke so mu otrpnile — carzanskega junaka se je lotila od temena do pet — klerikalizitis radi prelute farovski gonje. Gospoda krog »Jutra« in »Tabora«, pazite na carzanskega junaka, sicer ga bodo uničili — ne delo, ampak vaša poročila o njegovem javnem delovanju, ki se glasijo po avstrijskem receptu: N. V. cesar Franc Jožef si je danes privoščil toliko in toliko avdi-jenc, podpisal 500 aktov, vstal ob 4. uri zjutraj, a vsled prenapornega dela se mu je poslabšal apetit. N. V. rabi več dni popolen mir, sicer se je bati resnih posledic radi prenapornega dela. Čudno je to, ker je bil dr. Pivko eden glavnih rušilcev rajne Avstrije, a pod svobodnim solncem demokratične Jugoslavije mu pojejo po »Jutru« in »Taboru« njegovi prijatelji slavo kakor nekdanj avstrijskemu monarhu. Poslanska karijera dr. Pivka je zavidljiva; a njegovo carzansko krepko zdravje je v nevarnosti! Pivkove oboževalce svarimo še ob pravem času z opominom: pazite na carzanskega junaka!

Dr. Orest Zunkovič, sin ravnatelja študijske knjižnice, je nastavljen v bolnici v Celju kot zdravnik-pripravnik in je svojo službo že nastopil.

Spopolnitev voznega reda na železnici. Pričenši s 1. majem 1925 vozi na progi Ormož—Murska Sobota dnevno redno še tretji par mešanih vlakov t. j. mešana vlaka št. 7034 in 7035. Vlak št. 7034 odhaja iz Ormoža ob 8. uri 20 minut ter prihaja v Mursko Soboto ob 10. uri 30 minut. Priključni vlak odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 23. uri 52 minut, iz Maribora gl. kol. pa ob 4. uri 57 minut. V obratni smeri odhaja vlak št. 7035 iz Murske Sobotice ob 14. uri 10 minut ter prihaja v Ormož ob 16. uri 22 minut. Priključni vlak prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 22. uri 15 minut ter v Maribor gl. kol. ob 18. uri 34 minut. Običajni nedeljski vlaki na progi Ljubljana gl. kol.—Kamnik prično voziti v nedeljo, dne 3. maja in vozijo ob nedeljah in praznikih po znanem voznem redu.

Boj za svobodo tiska. V petek je bila ožja seja Jugoslovanskega novinarskega združenja, na kateri se je razpravljalo tudi o osnutku tiskovnega zakona, ter sklenilo, da člana centralnega odbora Kovačević in Smodej obiščeta predsednika zakonodajnega odbora Ljubo Jovanoviča, kateremu predložita predloge Udruženja z zahtevo, da se k razpravi o tiskovnem zakonu pripustijo tudi delegati novinarskega združenja. Obenem je zaključeno, da se obišče tudi predsednik vlade ter da se tudi njemu predloži spomenica udruženja. Na vse novinarje izide poziv, da v imenu novinarske dolžnosti in novinarske časti v tem kritičnem času odločno nastopijo za svobodo tiska in proti predlogu zakona, ki preti z uničenjem tiska in novinarske eksistence. Centralna uprava udruženja bo sklicala veliko javno zborovanje o tiskovnem zakonu in bodo na tem zborovanju zastopani vsi sloji, ki imajo posla s tiskom. Predsedništvo udruženja bo v nepretrganem stiku s člani zakonodajnega odbora, katerim bo dajalo vse potrebne informacije, vsi listi bodo pa dobili pravočasno obvestila o vseh sklepih in zadevah glede tiska. Na poziv Jugoslovanskega novinarskega združenja je kongres privatnih nameščencev v Zagrebu sklenil pridružiti se protestu novinarske organizacije proti nazadnjaškemu predlogu tiskovnega zakona, ki zatira svobodo javnega mišljenja ter odpira pot brezposelnosti novinarskega in grafičnega osebja.

Za zaščito domače tiskarske obrti. Zveza društev grafičnih podjetij v Jugoslaviji in Zveza grafičnih delavcev in delavk v Jugoslaviji sta sestavili poseben odbor, ki ima nalogo, da vodi boj proti oddajanju tiskarskih del v inozemstvo. Dejstvo je namreč, da mnoga zasebna podjetja in celo državne oblasti oddajajo tiskarska dela inozemskim tiskarnam, da si je tiskarska obrt v Jugoslaviji izredno lepo razvila in more zadovoljiti vse zahteve po nižje ali vsaj enaki ceni kakor inozemska

podjetja. V Jugoslaviji imamo celo posebne tvrdke, ki se pečajo z zbiranjem naročil za inozemske tiskarne; to je predvsem zagrebška tiskarna »Kartro«, čije ravnatelj in agenti so inozemci. Oddajanje tiskarskih del v inozemstvo znatno poostrejuje veliko krizo v domači tiskarski obrti, kjer je mnogo podjetij v nevarnosti, da propdejo, a število brezposelnih vsak dan narašča. Gori navedeni odbor ima nalogo, da se posluži vseh dovoljenih sredstev, da prepreči nadaljnje naročanje tiskovin v inozemstvu. Eno izmed teh sredstev je javno ožigovanje tiskov in drugih činiteljev, ki na ta način greše proti interesom domače tiskarske obrti in odjedajo kruh domačim ljudem. Razen tega je sklenjeno, da za take tvrdke nobena domača tiskarna ne bo sprejemala nobenih del, dokler se ne poboljšajo. Odbor je že začel z objavo prizadetih tvrdk, med katerimi je na prvem mestu založništvo Badiura. Za odbor podpisujeta I. Malinar in B. K. Jošt.

Nov zakon o občinah in o policiji. Beograjska »Politika« poroča, da se dela nov zakon o občinah in o policiji. Pri ministristvu za notranje zadeve — samoupravni oddelek — obstoji komisija, kateri je poverjeno to delo. Načrt policijskega zakona je že izdelan in ima mnogo novih predpisov, zlasti je velikega pomena uvedba policije v vseh mestih in policijskih referentov pri velikem županu in pri okrajnih glavarjih. Načrt zakona o občinah je še v delu ter bo izgotovljen, do polovice meseca maa. Sedaj se izvršujejo predpisi za občinske svete. V komisiji so v tem oziru mišljenja deljena. Eni zastopajo stališče, da naj bodo občinski sveti le nekakšen glasovalen zbor (da zborovi vrše samo ulogu jednega običnega glasača dela), medtem ko zastopajo drugi stališče, da naj vrše občinski sveti tudi nadalje iste naloge kakor doslej po starem srbskem zakonu. Istotako so deljena mišljenja, glede posebnih zakonov o samoupravi velikih mest. Večina stoji na stališču, da mora biti za velike občine poseben zakon. — Iz tega poročila se vidi, da se tako važna vprašanja rešujejo brez vednosti in sodelovanja naših upravnih organov. V komisiji so gotovo zopet »strokovnjaki«, ki ne poznajo naših razmer! Naše občine in samoupravna mesta morajo dobiti svoje zastopnike v tej komisiji.

Premestitev bolgarskih emigrantov. Bolgarski emigranti, ki se nahajajo v naši državi, so dosedaj imeli svoje središče v Nišu. Tam se je nahajalo v posebnem taborišču par sto emigrantov. Ker pa sedaj Bolgarija dolži našo državo, da s pomočjo teh emigrantov organizira v Bolgariji nemire in atentate, je sklenila vlada tabor beguncev premestiti v notranjost države. Voditelja emigrantov Stojanov in Atanasijev, bivša bolgarska ministra, sta intervenirala v Beogradu, da vlada pusti emigrante v Nišu, vendar je ostala intervencija brezuspešna.

Aretiranje bosanskega bogataša. V Doboju v Bosni je bil te dni aretiran eden najbogatejših Bosancev — vojni milijonar in monopolni posrednik Milan Ivežić. Osumljen je raznih goljufij na račun državnih monopolov. Za njegove goljufije je vedel uradnik Vukić ter ga hotel naznaniti. Ivežić se je hotel nadležnega Vukića pretkanim potem iznebiti. Zvabil ga je v svoj avto, se odpeljal na samotni kraj ter ga hotel ustreliti. Vukić je še pravočasno skočil iz avtomobila in dasi je Ivežić streljal za beguncem, ga ni zadel. Vukić je nato ovadil bogataša in sledila je aretacija. Ivežić je živel po vojni silno razkošno. Denar je samo razsipoval in niso bile redke noči, ko je v družbi raznih prijateljev potrošil 50—70 tisoč dinarjev.

Smrtna obsodba cigana v Belovaru. Pred belovarskim sodiščem se je te dni vršila razprava proti dvakratnemu morilcu, ciganu Martinu Belog. Februarja je ubil v Vlaislavu posestnika Jandro Miljuro in njegovo ženo v zahvalo, da sta ga v deževni noči vzela pod streho. Hotel je ubiti tudi njuno hčerko Ljubo, toda udarec ni bil dovolj močan in deklica se je zgrudila samo onesveščena. Pozneje je spoznala v nekem ciganu morilca ter ga ovadila. Pred sodiščem je okrivljeni priznal svoj zločin. Obsojen je bil na smrt na vešalih.

Povožen do smrti. Pri Bački Palanki ob Donavi se je dogodila pri prevozu težke blagajne iz poslopja Hrvatske štedionice preko Donave v Ilok, težka nesreča. Ko so peljali blagajno s šestimi pari konj do broda, da jo prepeljejo preko Donave, so se pred brodom konji splašili ter oddrveli z vozom po cesti. Voznik je pri tem padel pod kolesa in težki voz ga je skoro prerezal na dvoje.

Podružnica Maribor udruženja vojnih invalidov je nakazala naslednjim revnim članom in članicam denarne podpore dovoljene v seji dne 16. t. m.: Kladnik Neža, Smolnik pri Rušah 150 D, Čagran Ana, Pobrežje 150 D, Cerar Neža, Maribor 100 D, Puconja Anton, Maribor 100 D, Rat Cecilija, Studenci 75 D, Golob Anton, Kamnica 50 D, Mlinarič M., Maribor 50 D, Gradišnik Terezija, Kamnica 50 D, Horvat Ignac, Maribor 100 D, Papež M. iz Ruš prejme na predlog podružnice od I. O. v Ljubljani, posojilo po 2000 D za selitev iz Ruš v Doljno Lendavo, kjer mu je dodeljena od agrarnega urada zemlja. Ker je revščina in pomanjkanje med vojnimi žrtvami vedno večja, prosimo dobra srca, da nam priskočijo na pomoč najsiho v denarju ali pa v podpori v obliki obleke, blaga ali obuvala. Nebroj otrok, posebno vojnih vdov, nima skoro več kaj obleči. Matere bi rade poslale svoje otroke k birmi, a ne morejo, ker nimajo kaj obleči. Upamo, da naša prošnja ne bo brezuspešna, kakor je brezuspešen naš klic v Beogradu, kjer se že šest let rešuje invalidno vprašanje, medtem ko na tisoče težkih vojnih invalidov in vdov trpi nepopisno bedo in drug za drugim lega v prerani grob in glavnem vsled pomanjkanja in bede.

Borza: Budapest 858—868, Berlin 1469.50—1484.50, Italija 252.46—255.46, London 297.03—300.03, Newyork

61.36—62.36, Pariz 322.5—327.5, Praga 182.25—185.25, Dunaj 863—883, Zürich 1198.50—1208.50. V Carihu notira dinar 8.30

Pedagoško didaktiški krožek v Mariboru.

Pred približno tremi leti se je osnoval v mariborskem učiteljskem društvu kot poseben odsek pedagoško-didaktiški krožek z namenom, poglobiti in razširiti strokovno znanje tako v metodičnem kakor v splošno vzgojnem pogledu. Ta odsek se je pozneje osamosvojil in deluje danes že kot samostojno društvo, v katerem so zastopani učitelji vseh kategorij. Iz skromnih početkov se je tekom kratke dobe razvil v važno in pomembno institucijo, ki je širši javnosti sicer še malo znana, vendar pa vrši s svojimi rednimi predavanji in dokaj bogato knjižnico lepo delo, ki sega tudi že daleč izven Maribora.

Glavno delo krožka je usmerjeno sedaj v pravcu nove šole, katera na svojem zmagovitem pohodu iz srednje Evrope pridobiva vedno več tal. Nova šola — delovna šola — s svojimi zdravimi, času primernimi načeli je naravna posledica novih političnih, gospodarskih in moralnih razmer, ki so nastale po vojni. Kot organičen del naroda in njegovega življenja je šola podvržena seveda z njim vred izpremembam, njen razvoj odgovarja vobče splošnemu kulturnemu napredku, dasi ravno koraka po navadi na njem, redkokdaj pred njim. Umljivo je torej, da se je začela najbolj živo šolsko gibanje in najradikalnejše reforme tam, kjer so se notranje razmere najbolj izpremenile, namreč v premaganih državah, v Avstriji, Nemčiji in Rusiji. Ali velika kulturna gibanja ne poznajo državnih mej in tudi pri nas se bo uveljavila delovna šola prej ali slej, seveda prirojena našim narodnim posebnostim. Temeljno nje načelo: Izhodišče in središča pouka bodi otrok, ki se mu mora dati prilika, da s svojo samodelavnostjo razvije vse svoje pozitivne duševne in telesne sile, to načelo stremi za vzgojo značajnih ljudi, sposobnih in samozavestnih tvorcev, ki bodo v težki sedanosti in bodočnosti kos svoji življenjski nalogi. In takih ljudi je nujno treba tudi nam. Treba nam je šole, ki bo odgovarjala današnjim praktičnim življenjskim potrebam in ki bo s pravilno čustveno izobrazbo znala tudi uspešno zatirati izrastke modernega časa.

Seveda se bodo morale izvršiti v to svrhu temeljite reforme v notranji organizaciji šol, učnih načrtov, treba bo tesnejše zveze in kontinuitete vseh šol od osnovne do najvišje, kajti v sedanjem ustroju in predpisih se delovna šola ne da uresničiti v toliki meri, da bi prišla njena načela do veljave in uspehov. Najvažnejši pogoj za uvedbo nove šole pa je reforma učiteljske izobrazbe, ker je sedanji zavodi vsled svojega ustroja ne nudijo v tem smislu in v toliki meri. Tudi na tem polju orje mariborski pedagoško-didaktiški krožek vedno plodovitejše brazde ter pomaga pripravljati tla, da se uresniči lepe ideje nove šole v napredek in blagor naše domovine.

Iz Maribora.

Mariborčani, ne pozabite priti v četrtek, 30. aprila zvečer ob osmih na pevsko-planinski večer v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Je to zadnji prosvetni večer Prosvetne zveze v tej sezoni. Izredna točka tokratnega sporeda je pač nastop solistinj gospodične Regine Mihelič iz Zagreba, ki bo s svojim lepim in izšolanim glasom zapela več slovenskih in hrvatskih pesmi naših prvih skladateljev. Pri klavirju spremlja g. Milko Bedjanič. Slišali bomo nadelje F. S. Vilharjev samospjev »Kam« in Griegovo »Poletje« kot solo na klavirju. Drugi del večera pa bo posvečen spoznavanju naše domovine, lepote slovenskih planin, ki jo bodo pojasnjevale prvovrstne skioptične slike, med njimi tudi z bližnjega Pohorja. Predaval o naših gorah in slike razlagal bo g. dr. A. Veble. Ker se nam pa zde planine in pesem nerazdružne, bo zapel med drugim moški zbor veličasten Aljažev »Triglav, moj dom«, orkester pa bo igral Devovo »Pastirico«, J. Verbičev »Planinski pozdrav« in V. Parmovo parafrazo o A. Nedvedovem zboru »Nazaj v planinski raj«. Spored vsega večera je torej kakor pester, a vendar enoten slovenski šopek, ki bi si ga najraje zataknil na klobuk in pohiteli vriskajoč z njim v naše solnčne planine. Zato, Mariborčani, res ne pozabite priti na tak večer! Vstopnice od 1 D do 3 D se dobe zvečer pri blagajni.

Proslava 1. maja v Mariboru. Krščansko socialno delavstvo v Mariboru proslavi letošnji 1. maj na sledeči način: ob 9. uri dopoldne skupna sv. maša v frančiškanski cerkvi, po maši javen shod krščanskega delavstva v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Ob 2. uri popoldne izlet v Kamnico, zbirališče pred tiskarno sv. Cirila. V slučaju slabega vremena izlet odpade. Delavci, dokažite z obilno udeležbo na proslavi svojega praznika stanovsko zavednost.

Katoliška omladina priredi v petek, 1. maja veseli-co v društvenih prostorih in na vrtu g. Anderla. Na sporedu je šaljiva pošta, ameriški zapor, petje in godba. Vsi prijatelji poštene zabave, uljudno vabljeni. Začetek ob 7. uri zvečer. Odbor.

Katoliško izobraževalno društvo v Krčevini ima 1. majnika ob 6. uri zjutraj sv. mašo v kapelici gospoda Kolariča. K obilni udeležbi vabi odbor.

Društvo za zidanje nove župnijske cerkve Sv. Magdalene v Mariboru priredi v nedeljo, dne 17. majnika

ob 15. uri na vrtu podoficirske inženirske šole (poprej kadetnica) veliko majniško proslavo z obširnimi veseljenjem vsporedom in prosil obilne udeležbe. Vstopnina 5 dinarjev. — Odbor.

Majniški pozdrav, v obliki od otrok izdelanega knjižnega znaka pošlje podporno društvo za revne učence vsem staršem in mladim ljubom z iskreno prošnjo, da zanj žrtvuje za prvi maj dva dinarja. S tem pomladanskim darom hoče društvo našim revčkom oskrbeti perilo, saj nad 300 otrok nima najpotrebnejšega — čiste srajce. Odbor prosi in upa, da nikdo udane nujne prošnje ne odkloni.

Krščanska ženska zveza se udeleži skupnega izleta z izobraževalnim društvom Lajtersberg dne 3. maja na Goro pri Sv. Petru. Ob dveh popoldne se zbiramo pri mostu v Melju. Članice se vabijo, da se izleta obilno udeležijo. Vabijo se pa tudi vsi prijatelji ženske organizacije, da skupno pohitimo na prijazni hribček Matere božje.

Tajništvo SLS za mesto Maribor, Koroška cesta 1 naznanja, da uraduje v ponedeljek, četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne in v nedeljo od 9. do 12. ure dopoldne. V navedenih dneh je tajništvo vsem voditeljem krajevnih organizacij kakor tudi vsakemu somišljeniku SLS za vsestranska pojasnila na razpolago. Po naročilu poslanca g. Žebota naj se vsa njemu namenjena vprašanja, poročila itd. oddajo pri tajništvu, katero obvešča gospoda poslanca o vseh tekočih poslih.

Izvirno slovensko dramo »Dom« uprizori v nedeljo, dne 3. maja t. l. ob osmih zvečer v dvorani Zadrugne gospodarske banke Ljudski oder v Mariboru. Vsekakor obeta biti ta uprizoritev nekaj posebnega, radi tega priporočamo, da si to igro vsakdo ogleda. Opozarjamo nadalje, da si po možnosti priskrbi sleherni vstopnico že v predprodaji v prodajalni Tiskarne sv. Cirila in njeni podružnici na Aleksandrovi cesti 6. Cene vstopnicam so nizke, po 10, 7 in 5 dinarjev; stojčica pa po 2 dinarja. Med odmori igra društveni salonski orkester, ki je za to prirediteljev naštudiral nekaj posebnih glasnih komadov.

Narodno gledališče. Repertoar: Danes, 29. aprila zaprto. Četrtek, 30. aprila: »Tri sestre« ab. D (kuponi).

Sprememba repertoarja oz. abnomana. Ker smo morali sobotno predstavo »Tri sestre« radi obolenosti gđe. Pevkove odpovedati, se vrši predstava »Tri sestre« za ab. A v torek, 28. t. m. Ista predstava za ab. D pa v četrtek, 30. t. m.

Flotova romantično komična opera na mariborskem odru. V najkrajšem času uprizori mariborska opera romantično-komično opero »Marta«. Izmed Flotovih oper je postala »Marta« najpriljubljenejša. Pri prvi uprizoritvi dne 25. nov. 1847 na Dunaju je dosegla »Marta« nepopisen uspeh. Zlasti je zmagal komponist s svojo razkošno bogato, skoro narodno melodijo. V operi najdemo mesta kot na primer »Naj nebo vam oprosti« itd., ki bodo vedno učinkovala. Zlasti omembe vredna je mojstersko spretno sestavljena overtura, ki je še danes repertoarni komad najrazličnejših godb. — Naslovna partija je v rokah gđe. Vladimirove. Delo je naštudiral g. A. Mitrovič, ki obenem dirigira in režira.

Večerni tečaj za šivanje oblek, priredi zopet Mariborski slovensko žensko društvo, odsek za pospeševanje domače obrti. Začetek v petek, 1. maja v državnem ženskem učiteljskem, Zrinjski trg 1. Prijave in pojasnila pri g. Zlati Brišnik v Slovenski ulici.

Vdova z dvema nepreskrbljenima otrokoma se priporoča usmiljenim srcem s prošnjo za podporo. 12 letni sinko gre letos k birmi, pa mu ne more oskrbeti niti mati, niti siromašen boter primerne obleke. Kdor bi bil pripravljen priskočiti ženi na pomoč, dobi naslov v našem uredništvu.

Letošnje glavno cepljenje za obče Krčevina in Lajtersberg se vrši dne 1. majnika, to je v petek dopoldne ob pol 10. uri v ljudski šoli v Krčevini, Tomšičeva ulica. Revizija in nadaljno cepljenje se vrši teden pozneje vselej ob istem času in na istem prostoru. Glavnega cepljenja se morajo udeležiti vsi otroci, stari nad štiri mesece, ki doslej iz kakršnegakoli vzroka še niso bili cepljeni.

Zahvala. Podpisani se najtopleje zahvaljujem Osrednjemu društvu nižjih poštinih nastavlencev, podružnica Maribor za podeljeno mi podporo 500 D. Podpora sem prejel radi težke bolezni žene. Obenem naj bi bil to resen opomin vsem tistim nižjim poštinih uslužbencem, ki niso včlanjeni pri tem društvu, da to storijo nemudoma, ker to društvo ima resnično in dobro voljo, svoje hudo prizadete člane podpirati. — Maribor, dne 27. aprila 1925. — Franjo Šerbec, poštini konduktor.

Pobiranje tovornine na glavnem kolodvoru. S 1. majnikom t. l. se prične s pobiranjem mestne tovarniške davščine (Ur. list 501-24) za na glavnem kolodvoru prihajajoče in odhajajoče sporovozno robo po organu mestne občine, neposredno od strank pri predaji in oddaji. Mestni blagajnik bo posloval v predstavi sporovozne predaje v I. nadstropju v tovarnem skladišču na glavnem kolodvoru. Stranke se opozarjajo, da predložijo dotičnemu blagajniku brezizjemno vse železniške listine sporovozne predaje in oddaje, (vozne liste, obvestnice) torej tudi davščine oproščenih pošilk in poravnajo davščino, predno predajo listine železniški blagajni. Za vsako plačilo prejme stranka uradno potrdilo (boleto). Stranka, katera bi tega ne storila, se bo smatrala, da se hoče namenoma odtegniti plačilu in se bo proti nji postopalo v smislu čl. 6. uredb (20-kratna pristojbina, kot kazni). Za ostale ekspedite ostane dosedanji način pobiranja neizpremenjen. (Naknadno pobiranje po mestnem dostavljaju). Reekspedicije, ki so v smislu čl. 2., točka 7. davčine oproščene, se naj kot take že pri prihodu prijavijo. Glede reekspedicij naj služi v pojasnilo sledeče: Kot reekspedicije se smat-

rajo pošiljke, ki so z neizpremenjeno količino, vsebino in tezo, ter, ne zapustivši kolodvorsko območje v teku 3 dni reekspedirane. V tridnevni rok se ne štejejo nedelje in prazniki, ter se isti za dobo ev. carinskega postopanja podaljša. Zbirne pošiljke, to so pošiljke, ki prihajajo v več komadih kot ena pošiljka in se od tu razpošljejo, popolnoma ali deloma na več prejemnikov kot več pošilk, ali pa tudi obratno, ni smatrati kot reekspedicije. Vozna lista (oddaje in predaje) morata biti glede vsebine, teže in količine popolnoma jednaka. Obenem se stranke pozivajo, da za mesec oktober, november, december, januar, februar in mare zaostalo dolžno tovarniško davščino takoj poravnajo. Po preteku 8 dni se bo pričelo z izterjevanjem potom eksekucije II. vrste.

Opozarjamo na današnji oglaš: otvoritev gostilne »Rotovž«.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman v treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

Kosilo je bilo javljeno. V obritem obrazu služabnikom in v njegovi sivi, slabo se prilagajajoči livreji so se očitovali aristokratski nazori stare markize, iz ozir na varčnost nekoliko umerjeni.

»Kaj pa gospod Giacomo, gospod kontrolor?« je vprašala, ne da bi se genila.

»Bojim se, da ga ne bo, gospa markiza«, je odgovoril Pasotti. »Davi sem ga srečal in sem mu rekel: Torej, gospod Giacomo, pri kosilu se vidi, kajne? — Tedaj pa, ko da ga je nekaj pičilo. Začel se je zvijati in stokati: Da, mislim, ne vem, mogoče, ne rečem, pf, vidite, resnično, moj ljubi gospod kontrolor, ne vem, skratka, pf! Več ni spravil iz sebe.«

Markiza je poklicala k sebi služabnika in mu nekaj potihem rekla. Poklonil se je in odšel. Župnik iz Purie se je gugal in si gladil kolena ter mislil na rižoto, toda markiza je kot okamenela sedela na zofi in tako je obstal tudi on. Drugi so se molče pogledovali.

Uboga gospa Barbara, ki je videla služabnika in se čudila tej nepremičnosti, tem osuplim obrazom, je dvignila obrvi in vpraševala z očmi zdaj svojega moža zdaj župnika zdaj upravitelja, dokler ni bliskajoči se pogled Pasottijev okamenil tudi nje. »Ko bi se vsaj kosilo prismodilo!« je pomislila in skušala narediti ravnodušen obraz. »Oh, ko bi nas poslali domov! Kakšna sreča!« Po dveh minutah se je služabnik vrnil in se priklonil.

»Idimo«, je rekla markiza in vstala.

V jedilnici je našla družba novo osebo, majhnega starčka, sključenega, prijaznih oči, z dolgim nosom, višjim mu čez brado.

»Res, gospa markiza«, je rekel ves boječ in ponižen, »sem že obedoval.«

»Sedite, gospod Viscontini«, je rekla markiza, ki je imela to čudovito sposobnost, da se je naredila gluho, kakor vsi tisti ljudje, ki hočejo na vsak način imeti svet po svoji udobnosti in po svojem okusu.

Ubogi možiček si ni upal odgovoriti, pa tudi ne sesti.

»Pogum, gospod Viscontini!« mu je rekel Paolin, ki je stal poleg njega. »Kako ste?«

»Štirinajsti je pri mizi«, je zamrmral karavinski upravitelj. In res, spoštovani gospod Viscontini, uglaševalec klavirjev, ki je dospel jutraj iz Lugana, da bi uglašil klavir rodbine Zelbi iz Cime, pa tudi don Franca, je bil ob eni uri kosil v Zelbijevi hiši. Sedaj pa je prišel k Maironijevim ter je moral nadomestovati gospoda Giacoma, sicer bi bilo pri mizi trinajst oseb.

Iz srebrne skledice se je kadila rjava tekočina.

»Ne bo rižota«, je zašepetal Pasotti, ko je šel za hrbtom župnika iz Purie na svoje mesto. Sladko, tolsto

lice ni pokazalo nobenega znaka, da je gospod kaj slišal.

Obedi v hiši Maironi so bili vedno imenitnosti, danes je pa vse kazalo, da bo še bolj ko po navadi. Kakor za odškodnino je bil pa tudi mnogo izbranejši. Pasotti in župnik sta se med jedjo večkrat spogledala; izražala sta na ta način svoje občudovanje in drug drugemu takorekoč častila, da sta prišla do takega izrednega užitka. In če je kak Pasottijev pogled ušel župniku, ga je gospa Barbara, ki je sedela poleg njega, nalahno dregnila s komolcem.

Govorila sta samo markiz Bianchi iz Orie in donna Evgenija. Bianchi, s svojim velikim aristokratskim nosom in svojim finim smehljanjem uljudnega kavalirja se je večkrat ozrl po lepoti gospe Evgenije, ugašujoč sicer, a še ne popolnoma ugasli. Oba doma iz Milana, iz najboljših rodbin, sta se čutila bližje drug drugemu, vzvišena ne samo nad malomeščane, ki so sedeli pri obedu, ampak tudi celo nad gostiteljico, podeželsko plemenitašino. Markiza je bila sama ljubeznivost, in prijazno bi se bil razgovarjal tudi z najprostejšim gostom; toda donna Evgenija, v svoji bridki užaljenosti, v svoji nevolji nad krajem in ljudmi, se ga je oklenila kot edino ji enakovrednega, kar očitno, gotovo tudi, da bi nekatere jezila. V zadrego ga je spravila, ko mu je glasno rekla, da ne razume, kako se je mogel zagledati v to pusto Valsoldo. Markiz, ki se je bil že pred več leti umaknil v ta tihi kotiček, kjer se mu je bila rodila edina hčerka, donna Ester; zato je bil sprva nekoliko zmeden ob teh besedah, ki so bile žaljive za nekatere goste, nato pa je začel kraj vneto hvaliti in zagovarjati. Markiza ni pokazala najmanjše nevolje; gospodje Paolin, Paolin in upravitelj, vsi trije iz Valsolde, pa so mrko molčali.

(Dalje sledi.)

Malo posestvo, tri četrt ure od Maribora oddaljeno, z zidano hišo za viničarja, je takoj ugodno na prodaj. Naslov pri upravištvu. 193 3-4

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

Trboveljski premog

po cele vagone kakor tudi vsako drugo količino od 100 kilogramov naprej, nadalje bukova cepana drva dobi se po originalnih premogokopnih, ozir. najnižjih cenah vedno pri tiskarji

BRANKO MEJOVSEK MARIBOR — Sodna ulica 17.

Otvoritev

novorenovirane gostilne in restavracije

„Rotovž“

MARIBOR, Rotovski trg 2.

Vljudno naznanjava cenj. občinstvu, da sva prevzela ter na novo preuredila gostilno »Jadrano«, katera se otvori v soboto, dne 2. maja.

Točila se bodo prvovrstna vina iz Slov. goric, pekerčan, bizeljčan in dolenski karminet, kakor tudi vedno sveže prvovrstno pivo v sodčkih in steklenicah iz pivovarne Tscheligi.

Izborna kuhinja! Brezprašen vrt! Pripravniki prostori za shode in zborovanja! Postrežba točna, cene primerne.

Za obilen obisk se priporočata

194

Ivan in Justina Pečnik.

Vinotoč čene

pred Kamnico, ob Urbanski cesti se zopet otvori dne 3. maja t. l.

Pletene vrtno garniture in stojala za cvetlice

ima v največji zalogi

IGO BALOH

Maribor, Gosposka ul. 15

Inserirajte!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

t. z. z. n. z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.